

LAUSUNTOYHTEENVETO – HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI RAKENNUKSEN ENERGIATODISTUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA LAIKSI RAKENNUSTEN ENERGIATODISTUSTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ ANNETUN LAIN 3 JA 5 §:N MUUTTAMISESTA

1. Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rakennuksen energiatodistuksesta annettua lakia. Energiatodistusvelvoitteita koskevaa poikkeusluetteloa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kasvihuoneet ja väestönsuojat tulisivat energiatodistusmenettelyn piiriin. Euroopan komissio on antanut Suomelle virallisen huomautuksen rakennusten energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanosta ja katsonut, että energiatodistusvelvoitteita koskevien poikkeuksien luettelo on Suomen lainsäädännössä laajempi kuin direktiivissä. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös joitakin terminologisia muutoksia johtuen lähes nollaenergiarakennuksia koskevasta lainsäädännöstä. Ehdotetulla lainmuutoksella on tarkoitus panna osaltaan täytäntöön rakennusten energiatehokkuusdirektiiviä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annettua lakia niin, että se vastaisi terminologialtaan rakennuksen energiatodistuksesta annettua lakia.

2. Lausuntokierros

Lausuntokierros alkoi 13 päivänä huhtikuuta 2017 ja päättyi 11 päivänä toukokuuta 2017.

Esityksestä pyydettiin lausuntoja seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, sisäministeriö, puolustusministeriö, valtiovarainministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö/yritysvaikutusten arviointi, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Suomen ympäristökeskus SYKE, Elinkeinoelämän keskusliitto, Energiateollisuus ry, FISE Oy, Green building Council Finland, Helsingin Energia, Kaupan liitto, Kauppapuutarhaliitto ry, Kiinteistöalan koulutussäätiö, Kiinteistönvälitysalan Keskusliitto ry, Kuluttajaliitto ry, Lämmitysenergiayhdistys ry, Motiva Oy, Optiplan Oy, Pientaloteollisuusyhdistys ry, Puutarhaliitto Ry, Rakennustarkastusyhdistys RTY ry, Rakennusteollisuus RT ry, Rakennustietosäätiö, RAKLI ry, Raksystems Anticimex, Senaatti-kiinteistöt, Suomen Isännöintiliitto ry, Suomen Kiinteistöliitto ry, Suomen Kiinteistönvälittäjäliitto, Suomen Kuntaliitto, Suomen Luonnonsuojeluliitto ry, Suomen LVI-liitto SULVI ry, Suomen Omakotiliitto ry, Suunnittelu- ja konsulttitoimistojen Liitto SKOL ry ja Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL. Lausuntopyyntö oli nähtävänä ympäristöministeriön verkkosivuille ja asiakirjoista voivat antaa lausuntonsa muutkin kuin lausuntopyyntöön jakelussa mukana olleet tahot.

Lausuntoja saatiin kaikkiaan 20 kappaletta. Lausunnon antoivat Energiateollisuus ry (ET), Ensto Oy, Helen Oy, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, Motiva Oy, Poweria Oy, puolustusministeriö, Rakennustarkastusyhdistys RTY ry, RAKLI ry, sisäministeriö, Suomen Kuntaliitto, Suomen LVI-liitto ry, Suomen Omakotiliitto ry, Suunnittelu- ja konsultointiyrietykset SKOL ry, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Lisäksi Elinkeinoelämän keskusliitto ilmoitti, ettei se anna lausuntoa.

3. Lausuntojen yhteenveto

Lausuntoyhteenvedossa lausunnot on jaoteltu lausunnon antajakohtaisesti.

Energiateollisuus ry (ET). Energiateollisuus ry:n mielestä ehdotettu muutos ei täytä eduskunnan edellyttämää vaatimusta ”poistaa energiamuotojen kertoimista aiheutuvat vertailtavuusongelmat.” (Eduskunnan kirjelmään 18/2014 vp liittyvä ponsi, joka liittyy kansalaisaloitteen KAA 1/2014 yhteydessä olevaan lakialoitteeseen energiatodistuslain muuttamisesta).

Energiateollisuus ry:n mukaan nyt annetussa muutosehdotuksessa on pitäydytty teknisluonteisissa muutoksissa luottaen ehkä siihen, että valtioneuvoston asetuksella tehtävä sähkön energiamuodon kertoimen, sinällään oikeasuuntainen muutos, olisi riittävä vastaus eduskunnan ponteen. Muutokset energiatodistuksen sisältöön ja ulkoiseen asuun on rajoitettu vain terminologisiin yhdenmukaistamisiin.

Energiateollisuus ry:n toteaa, kuten jo on jo aikaisemminkin todennut lausunnoissaan, että energiatehokkuuden sääntelyn tulee

- kohdistua rakennuksen energian tarpeeseen
- olla teknologianeutraalia
- kohdella tasa-arvoisesti eri energialähteitä riippumatta niiden sijainnista tai omistajuudesta
- edistää lämmitysmarkkinoiden markkinaehtoisuutta siten, että lämmitysmuotovalinnat tehdään niiden ominaisuuksien ja kustannusten pohjalta, ei hallinnollisilla ratkaisuilla.

Energiateollisuus ry katsoo, että em. tavoitteisiin pääsemiseksi rakennusten energiatehokkuuden sääntely (ml. energiatodistuslainsäädäntö) tulee kohdistaa rakennuksen energian tarpeeseen, ei ostoenergian määrään. Käytetty taseraja kannustaa nyt ostoenergian pienentämiseen, ei itse rakennuksen energiatehokkuuden parantamiseen.

Elinkeinoelämän keskusliitto. Ilmoitti, ettei anna lausuntoa.

Ensto Oy. Ensto Oy nostaa lausunnossaan esiin energiatodistuslakiehdotuksen 9 § - Energiatodistuksen sisältämät tiedot. Ensto Oy toteaa, että energiatodistus auttaa kuluttajia vertailemaan rakennusten energiatehokkuutta ja näin ollen todistusten tulisi olla mahdollisimman helposti ymmärrettäviä. Ensto Oy:n mukaan energiamuotokertoimien ja laskentasääntöjen muuttuessa, eri ajanjaksoina tehtyjen energiatodistusten vertailtavuus heikkenee ja se saattaa aiheuttaa sekaannusta kuluttajien keskuudessa. Energiamuotokertoimiin perustuva energiatehokkuuden arvo ei sen mukaan anna selkeää kuvaa rakennuksen todellisesta energiankulutuksesta. Myös laskennassa teh-

dyt lähtöoletukset aiheuttavat eroja tuloksiin ja vaikeuttavat siten rakennusten energiatehokkuuksien vertailtavuutta. Ensto Oy:n mielestä todellisiin mitattuihin lämpötilakorjattuihin energiankulutuksiin pohjautuva energiatodistus olisi selkein ja helpoiten myös käytännössä todennettavissa oleva tapa osoittaa rakennusten energiatehokkuus.

Helen Oy. Helen Oy toteaa lausunnossaan, että pelkästään ostoenergian määrään perustuva E-lukun määrittäminen ohjaa rakennuskantaan kohdistuvia energiatehokkuustoimenpiteitä väärään suuntaan. Tämä korostuu erityisesti vanhaan rakennuskantaan tehtävissä energiatehokkuustoimenpiteissä: Asentamalla rakennukseen E-lukua pienentävä maalämpö- tai poistoilmalämpöpumppulaitteisto ostoenergian tarve pienenee jonkin verran, mutta itse rakennuksen todellinen energiankulutus ei vähene. Helen Oy katsoo, ettei lämpölaitteisto ei muuta rakennuksen tilojen loppuenergiankulutusta lainkaan, sillä rakenteellinen energiatehokkuus pysyy ennallaan. Jos jostain syystä lämpöpumppulaitteisto poistetaan, palautuu rakennuksen ostoenergian tarve ennalleen.

Rakennuksen rakenteellinen energiatehokkuuden parantaminen on mahdollista savuttaa 1) kansallisena tavoitteena olevan loppuenergian käytön vähentäminen 2) aidosti energiatehokkailta rakennuksilla ja 3) rakenteeltaan terveitä rakennuksia pitkälle tulevaisuuteen.

Helen Oy esitti, että rakennuksen tarvitsema osto- ja ilmaisenergioista muodostuva kokonaisenergian kulutus on tuotava edelleen esille energiatodistuksissa. Tällä on ohjaava vaikutus rakennuskannan rakenteellisen energiatehokkuuden parantamiseen. Kun kokonaisenergiatarkastelussa paikan päällä tuotettu uusiutuva energia ja kaukolämpöverkon kautta rakennukseen tuotettu uusiutuva energia ovat samanarvoisia, vältetään myös päällekkäistä ohjausta uusiutuvien suhteen.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Ei ole lausuttavaa asiassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö. Ei ole lausuttavaa asiassa.

Maa- ja metsätalousministeriö. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, ettei maa- ja puutarha-alalla ole yleisesti katsottu tarpeelliseksi, että energiatodistuksia vaadittaisiin kategorisesti maatalouden tuotantolaitoksista. Lausunnossa todetaan, että maatalous- ja puutarhasektorille on vuonna 2016 allekirjoitettu energiatehokkuustoimia koskeva toimialasopimus vuosille 2016-2020. Maatalouden tuotantorakennusten energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä eri muodoissa tuetaan myös maatalouden rakennustukilain mukaisesti investointitukikeinoilla. Oleellisena pidetään sitä, että kasvihuoneiden käytön osalta käytäntö jatkuu edelleen joustavana, eikä niille vaadita tarpeettomia energiatodistuksia tai paloseiniä.

Motiva Oy. Motiva Oy pitää ehdotettuja lakiluonnoksia hyväksyttävänä ja kannatettavana, jotta rakennusten energiatehokkuusdirektiivi saadaan vietyä täytäntöön Euroopan komission hyväksymällä tavalla. Motiva Oy kiinnittää huomiota selkeän ja riittävän viestinnän tärkeyteen menettelytapojen, terminologian ja lainvoimaantuloaikojen vaihdellessa.

Poweria Oy. Toteaa, että vaikutukset olisivat suhteellisen vähäisiä väestönsuojien kohdalla. Poweria Oy esittää, että lakia muutettaessa tulisi varmistaa, ettei aiheuteta liian suuria kustannuksia kasvihuoneille ja liikuntahalleille. Power Oy:n mukaan byrokraatiakulujen nostattaminen vaikuttaa maanviljelijöiden tuotantokustannusten nousuun ja tarkoittaisi tuotteiden hintojen korottamisen tarvetta. Vaihtoehtoisesti liikuntahallien kohdalla lisähinta tulisi vaikuttamaan seurojen jäsenmaksuihin ja tätä kautta mahdollisesti vaikuttaisi lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksiin. Ehdottaa siirtymä ajan säättämistä niin, että toimijat voisivat varautua lisäkustannuksiin ja tarpeen mukaan optimoida omaa toimintaansa.

Puolustusministeriö. Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että luonnokseen rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain muuttamisesta 3 §:n 3 momenttiin ei tehdä muutoksia. Puolustusministeriö esittää, että yksityiskohtaisiin perusteluihin lisätään puolustuspoikkeuksen yhdeksi perusteeksi energiatodistusten tausta-aineiston arkistointivelvoitteen täyttämiseen sisältyvät tietoturvakysymykset ja alan toimijoiden oikeuden saada tietoja edellä mainituista tausta-aineistoista loppukäyttäjää kuulematta.

Rakennustarkastusyhdistys RTY ry. Kokonaisuutena luonnokseen ei Rakennustarkastusyhdistys RTY ry ole kommentoitavaa. Se kiinnitti huomiota kuitenkin eräisiin rakennuslupamenettelyihin ja rakennusvalvonnan toimintaedellytyksiin/haasteisiin. Lausunnon kohteen olevan esityksen mukaan energiatodistuksen hankkimisvelvoite ei koske loma-asumiseen tarkoitettua rakennusta, jota ei käytetä majoituselinkeinon harjoittamiseen. Rakennustarkastusyhdistys RTY ry:n mukaan yhä suurempaa osaa loma-asumiseen suunniteltavista pientaloista käytetään myös majoituselinkeinon harjoittamiseen. Yksittäisten loma-asuntojen rakennuslupamenettelyn yhteydessä ei mahdollista majoituselinkeinotoiminnan harjoittamista ole mahdollista valvoa.

Maankäyttö- ja rakennuslain muutos, joka tuli voimaan 1.5.2017, mahdollistaa aiempaa helpommin lomarakennuksen käyttötarkoituksenmuutoksen pysyvään asumiseen. Lausunnossa todetaan, että kunta voi osoittaa rakennusjärjestyksessään sellaiset kaavoittamattomat alueet, joilla muutoksen voi tehdä ilman, että tarvitaan poikkeamis päätöstä tai suunnittelutarveratkaisua. Vain kunnan rakennuslupa tarvitaan. Tämä mahdollisuus voi Rakennustarkastusyhdistys RTY ry näkemyksen mukaan tuoda jatkossa haasteita energiatehokkuusvaatimusten tavoitteiden ja tulkintojen osalta lomarakennusten käyttötarkoitusten muutosten yhteydessä.

Rakli ry. Rakli ry:n toteaa, energiatodistuksissa ja energiatodistustietojärjestelmässä on tärkeää voida hyödyntää kustannustehokkaita tapoja tuottaa ja päivittää energiatodistuksia sekä saada tietoa rakennusten energiatehokkuudesta, jotta todistusten käytettävyyttä ja hyväksyttävyyttä saadaan parannettua. Rakli ry pitää tärkeänä käsitteiden yhdenmukaistamista.

Rakli ry katsoo, että 3 §:n poikkeusryhmä on vaikeaselkoinen. Käytännön soveltaminen helpottuisi, jos sitä onnistuttaisiin selkeyttämään ja välttämään viittaukset maankäyttö- ja rakennuslain 117 §:ään.

Ehdotuksen 9 §:n osalta todetaan, että olisi hyvä, jos energiatodistukseen ja/tai energiatodistusrekisteriin voitaisiin merkitä todistuksen antamisen jälkeiset kulutustiedot ja toimenpiteet jollain tavalla muidenkin kuin energiatodistuksen antajan toimesta.

Lisäksi tuodaan esille, että uusien ja vanhojen säädösten mukaiset todistukset olisi hyvä voida jollain tavalla suhteuttaa toisiinsa. Todelliset kulutustiedot ovat helpoimmin vertailtavia ja ymmärrettäviä.

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmästä annetun lain osalta Rakli ry on lausunut seuraavaa: On tärkeää mahdollistaa jatkuvasti kehittyvän ja yhteen toimivan digitalisaation täysimääräinen kätevä ja kustannustehokas hyödyntäminen energiatodistustietojärjestelmässä. Tämä koskee erityisesti todelliseen energiankulutukseen liittyvien tietojen hyödyntämistä. Luonnoksen mukaiset lakiehdotukset näyttäisivät mahdollistavan useita ennakoitavissa olevia asioita. Valtaosa riippuu asetustason säädöksistä. Lähiaikoina tultaneen tarvitsemaan myös lakitasoisia säädösmuutoksia.

Rakli ry pitää hyvänä, jos energiatodistustietojärjestelmä mahdollistaisi energiatodistussäädösten ja muidenkin energia- ja ekotehokkuutta koskevien säädösten sekä energiatehokkuussopimustoiminnan tuloksellisuuden, täytäntöönpanon ja taloudellisten vaikutusten seurannan.

Sisäasianministeriö. Sisäministeriö toteaa, ettei esityksellä ole vaikutuksia väestösuojien rakentamisen sääntelyyn, mutta samalla korostaa, että väestösuojat rakennetaan erittäin harvoin toimimaan pelkästään poikkeusolojen väestösuojana. Väestösuojalla on käytännössä aina normaaliolojen käyttötarkoitus. Väestösuoja toimii normaalioloissa asuinrakennuksen yhteydessä tyypillisesti irtainvarastona ja muiden rakennusten yhteydessä varastotilana. Kalliosuojien tyypillinen normaaliolojen käyttötarkoitus on autosuoja.

Suomen Kiinteistöliitto ry. Piti tärkeänä asiana rakennusten energiatehokkuuden parantamista. Rakennusten rakentajia, omistajia ja käyttäjiä tulee kannustaa toteuttamaan energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä, jotka ovat kustannustehokkaita, ja käyttämään rakennusta energiaviisaasti.

Suomen Kiinteistöliitto ry pitää tärkeänä, että määräykset ovat kustannustehokkuusnäkökulman huomioivia, kannustavia ja erilaisia ratkaisuja mahdollistavia. Suomen Kiinteistöliitto ry katsoo, että 3 §:n muutokset on väistämättä tehtävä, koska komissio on näin edellyttänyt virallisessa huomautuksessaan. Se toivoo, että myöhemmin muutettavassa energiatodistuksia käsittelevässä ympäristöministeriön asetuksessa otetaan huomioon käytännöllisillä ratkaisuilla väestösuojien erityispiirteet ja todistusten helppo ja kustannustehokas laatiminen kyseisille kohteille. Suomen Kiinteistöliitto ry katsoo, että terminologiaan liittyvät muutokset ovat perusteltuja, mutta ne eivät kuitenkaan poistane esimerkiksi energiatodistusten hyväksyttävyyteen liittyviä ongelmia.

Suomen Kiinteistöliitto ry pitää tärkeänä, että energialuokat, jotka eivät ole suoraan verrattavissa, olisivat mahdollisimman helposti erotettavissa toisistaan. Sen mukaan tavalliselle ihmiselle pelkät energialuokan yhteydessä olevat alaindeksit tuskin kertovat kovinkaan paljoa, vaan lainsäädäntömuutosten lisäksi tulisi pohtia tarvittavia viestintätoimia asioiden selkeyttämiseksi.

Kiinteistöliitolla ei ollut huomautettavaa energiatodistustietojärjestelmään liittyvän lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta.

Suomen Kuntaliitto. Toteaa, että väestönsuojien lisääminen energiatodistusvelvoitteiden piiriin ei ole ongelmallista. Todistus tarvitaan uusien suojien rakentamisen yhteydessä. Tilojen myynti ja vuokraus ovat todennäköisesti harvoin eteen tulevia tilanteita. Kasvihuoneiden osalta Suomen Kuntaliitto pitää energiatodistuksen vaatimista epätarkoituksenmukaiselta, mutta toteaa että kasvihuoneet ovat teollisuusrakennuksiin verrattavissa olevia rakennuksia, jotka ovat vapautettu energiatodistusmenettelyn piiristä. Esityksen 3 §:n 2 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi seuraavasti: ”loma-asumiseen tarkoitettua rakennusta, jota ei käytetä *ympärivuotiseen* majoituselinkeinon harjoittamiseen”.

Suomen LVI-liitto ry. Suomen LVI-liitto ry:llä ei ole huomauttamista lakiehdotuksen asiasisältöön. Se haluaa kuitenkin korostaa tarvetta määritellä täsmällisesti uuden lain käyttöönottoon tarvittavat siirtymäajat niiden rakennustyyppien osalta, joita muutos koskee. Samoin se toteaa, että kasvihuoneiden ja väestönsuojien osalta olisi paikallaan ohjeistaa tarkemmin ja yksiselitteisesti, mitä ”käyttö tarkoitukseensa vaikeutuisi kohtuuttomasti” tarkoittaa, jotta lain velvoitteita tulkittaisiin kaikissa tapauksissa yhdenmukaisella tavalla.

Suomen LVI-liitto ry esitti lausunnossaan, että se on jäsenistönsä keskuudesta saaneet palautetta siitä, että rakennusten energiatodistuskäytäntöä ei kattavasti noudateta. Lain täyttämättä jättämisestä asunnon myynnistä tai vuokraamisesta ilman energiatodistusta pitäisi tehdä selkeämmin rangaistavaa. Nykyisellään kauppoja voidaan tehdä edelleenkin ilman todistusta. Suomen LVI-liitto ry totesi, ettei kentällä vielä ymmärretä energiatodistuksen todellista arvoa rakennuksen energiatehokkuuden ja kunnan kohentamista edistävänä työkaluna. Asia vaatisi positiivista markkinointiponnisteluja.

Suomen omakotiliitto ry. Lausunnossa tuodaan esille Omakotitaloliiton tekemä kansalaisaloite KAA 1/2014 ja siihen liittyvä ympäristövaliokunnan lausunto YmVM 5/2014 vp.

Suomen omakotiliitto ry:llä ei ole todistusvaatimusten piiriin kuuluvien kiinteistöjen osalta huomautettavaa, mutta 3 §:n kohta ”1) niitä rakennuksia, joita eivät koske maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 117 g §:n 2 momentin 1 ja 3-7 kohdissa säädetty vaatimukset; tulisi muotoilla niin, että se olisi helpommin ymmärrettävä.

Energiatodistuslainsäädäntöön esitettyjen terminologisia muutosten osalta Suomen omakotiliitto ry näkee rakennuksen energiatodistuksen kehittämisen energiamuoto- ja energiamuotoimien (Valtioneuvoston asetus rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertomien lukuarvoista) ja näiden terminologisten muutosten osalta oikeansuuntaisena ja tärkeänä. Suomen omakotiliitto ry pitää ehdotettuja termimuutoksia oikeansuuntaisena, mutta toteaa, että ne ovat kuitenkin kuluttajille vieraita termejä.

Suomen omakotiliitto ry pitää olennaisena, että rakennuksen energiatodistusta tulee kehittää niin, että todistuksen toiselta sivulta löytyy lasketun energiankulutuksen, energiamuodon kertomien ja energiamuodon kertomella painotetun energian lisäksi myös tietojen ollessa saatavilla, mitattu (todellinen) energiankulutus. Myös lomakkeen väriä/visuaalisuutta kehittämällä todistuksesta ja sen tiedoista voidaan tehdä helpopoluisempi ja yksinkertaisempi. Suomen omakotiliitto ry:n mukaan edellä ehdotetut muutokset tekisivät todistuksesta ymmärrettävämmän ja hyväksyttävämmän,

kun kuluttaja (mm. ostaja tai vuokralainen) voi itse vertailla ja jopa laskea molempia arvoja sekä siten vaikuttaa omiin kulutustottumuksiinsa, rakennuksen energiatehokkuuteen ja asumisen hiilijalanjälkeen.

Suomen omakotiliitto ry pitää ensisijaisen tärkeänä, että erityisesti kansallisesti mutta myös EU-tasolla energiatodistuksesta kehitetään ymmärrettävä ja kannustava, kustannuksiltaan edullinen työkalu. Kuluttajille helposti ymmärrettävä ja seurattava mittausyksikkö on energialaskuista tuttu todellinen energiankulutus. Omakotiliitto kannattaa vahvasti Euroopan komission esityksessä (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin (2010/31/EU) muuttamisesta (COM (2016) 765 final) olevaa kohtaa, että rakennuksen todellista energiankulutusta on voitava seurata kaikissa rakennuksissa, myös asuintaloissa, energiatodistustietokannasta. Suomen omakotiliitto ry:n mukaan tälläkin hetkellä todellinen energiankulutus useimmista energiatyypeistä on saatavilla energiayhtiöiden omista järjestelmistä ja vuodesta 2019 alkaen keskitetysti Fingrid:n Datahub:sta. Tuleva Datahub mahdollistaa jatkuvan todellisen kulutuksen seurannan ja tiedon välityksen (myös tähän energiatodistustietokantaan). Suomen omakotiliitto ry toteaa, että reilun vuoden kuluttua sähkön kuluttajien, myyjien ja jakeluverkkoyhtiöiden välillä liikkuvat tiedot tallentuvat Fingrid:n Datahubiin, josta ne ovat tasapuolisesti kaikkien markkinatoimijoiden saatavilla. Energiatodistuksessa tulee hyödyntää kustannustehokkaita tapoja saada tietoa rakennuksen energiatehokkuudesta, jotta todistuksen käytettävyyttä sekä hyväksyttävyyttä saadaan parannettua ja kustannuksia alennettua.

Lisäksi Suomen omakotiliitto ry toteaa, että esityksessä esitetään lisättäväksi rakennusten energiatodistuksesta annetun lain muuttamisen 9 §:n E-luvun laskentaan energiamuotojen käyttäminen (E-luku laskettaisiin jakamalla energiamuotojen kertoimilla painotettu rakennuksen laskennallinen ostoenergian kulutus rakennuksen pinta-alaa kohden vuodessa). Lausunnossa todetaan, että tätä lisäystä direktiivi ei sinällään suoraan edellytä ja lisäys on siten myös hallitusohjelman kirjauksen vastainen: ”energiatehokkuusdirektiivin mukaisessa sääntelyssä on hyödynnettävä kaikki direktiivin sallimat joustot ja poikkeusmahdollisuudet”. Omakotiliitto katsookin, että pykälän 9 kyseisestä lisäyksestä tulee luopua ja pyrkiä kuluttajien sekä muiden sidosryhmien aitoon energiatehokkuustoimien kehittämiseen.

Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry. Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry viittaa lausunnossaan kahden jäsenyrityksen AX - LVI Oy ja Granlund Consulting Oy antamiin lausuntoihin.

AX-LVI Oy:n lausunnossa todetaan, että muutos oikaisee lainsäädännön linjaan direktiivin kanssa. Ehdotuksen käytännön vaikutukset näkyvät sen mukaan lähinnä virkamiestasolla eikä ehdotuksella ole alalle työllistäviä vaikutuksia merkittävässä määrin. Epäselvänä pidettiin energiatodistuslain 6 §:n velvoitetta siltä osin tarvitaan ko yhtiön hallussa olevalle täysin erilliselle väestönsuojalle energiatodistus, jos yhtiössä oleva asunto myydään vai tai vuokrataan. Tilanteet, joissa itse väestönsuoja olisi myytävänä tai vuokrattavana ovat AX-LVI Oy mukaan melko harvinaisia. Yleisin käytäntö lienee, että tällöin rakennuksessa on yhteiskäytössä olevia varastoja tai muita yhteistiloja. Uudisrakentamisen yhteydessä tilannetta pidettiin selvänä. AX-LVI Oy:n lausunnossa todetaan, että loma-asuntoja koskevan energiatodistusvelvoitteen epäselvyys on tässä esityksessä huomattavasti selkeämpi.

Rakennusten energiatodistustietojärjestelmän annetun lain muutoksista on todettu, että muutokset keskittyvät lähinnä termistön muutoksiin. AX-LVI Oy:n katsoo, että esitetyllä muutoksella on hyvin vähän käytännön vaikutusta alalle. Alan ammattilaisille aikaisemmin käytössä olleet termistöt eivät ole aiheuttaneet epäselvyyksiä merkittävässä määrin aikaisemminkaan.

Granlund Consulting Oy totesi lausunnossaan, että laskennalliseen ostoenergian kulutukseen” on liitettävä määrittely ”vakioituun käyttöön liittyvä” (energiatodistuslaki 9 §). Muutoin termi voidaan sekoittaa rakennukselle laskettuun tavoitekulutukseen, jonka laskennassa käytetään todellista kuormitusta ja käyttöä.

Lain vaiheittaista voimaantuloa pidettiin sekavana. Sekaannusta ja hämmennystä aiheuttaa Granlund Consulting Oy:n mielestä myös se, että muutoksia energiatodistuskäytäntöön tulee jatkuvasti. Selkeää tiedottamista ja energiatodistuslaajien koulutusta pidettiin erittäin tärkeänä. Energiatodistuskäytännön piiriin tulevien rakennusten määrittely maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuen pidettiin lausunnossa selkeänä parannuksena ja johdonmukaisena linjauksena direktiiviin nähden. Väestönsuojien tuleminen energiatodistusmenettelyn piiriin aiheuttaa vaikutuksia väin marginaalisesti energiatodistuslaajien työhön. Kasvihuoneiden laatimista energiatodistusmenettelyn ulkopuolelle pidettiin tarkoituksenmukaisena ja kannatettavana.

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry. STUL ry nosti lausunnossaan esiin kaksi energiatodistuslain perustavanlaatuista ongelmakohtaa.

1. Energiatodistuksen tulee perustua rakennuksen todelliseen energiankulutukseen. Sekä uusien että vanhojen rakennusten laskennallinen energiankulutuksen arvio poikkeaa nykyisillä laskentamalleilla usein todellisesta rakennusten energiankulutuksesta. Vanhoissa rakennuksissa laskennalliset mallit ja niille syötetyt arvot perustuvat myös suurelta osin arvauksiin, jolloin laskennassa on mahdoton saavuttaa todellisuutta kuvaavaa tilannetta. Jotta energiatodistukset kuvaisivat todellisuutta ja antaisivat aidon mahdollisuuden rakennusten vertailuun, tulisi energiatodistusten energiatehokkuutta kuvaavien tunnusten perustua rakennusten todelliseen mitattuun energiankulutukseen.

2. Energiamuotokertoimet eivät sovi energiatodistuksiin. Energiamuotokertoimien tarkoituksena olisi ohjata luonnolle parempaan energiantuotantoon. Kertoimet perustuvat aina sen hetkiseen energian kokonaistuotantorakenteeseen ja poliittiseen tahtotilaan. Näin ollen energiamuotokertoimille on muutostarve aina muutaman vuoden välein.

Energiatodistuksen olisi kuitenkin tarkoitus olla pitkäikäinen kuten sen kuvaaman rakennuksenkin. On kestävämpää, että energiatodistus joudutaan uusimaan aina energiamuotokertoimien muuttuessa. Energiatodistuksen tarkoituksena on parantaa rakennusten vertailtavuutta, eikä eri vuosina eri periaatteilla tehdyt todistukset mahdollista sitä.

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry mukaan energiatodistuksen tarkoituksena on myös palvella erityisesti kuluttajia ja näin ollen todistusten tulisi olla mahdollisimman helposti ymmärrettäviä. Energiamuotokertoimet eivät mahdollista tätä.

Työ- ja elinkeinoministeriö. Ei ole lausuttavaa asiassa.

Valtiovarainministeriö. Esitettyihin terminologisiin muutoksiin valtiovarainministeriö suhtautuu epäillen. Se katsoo, että yhteys EU-direktiivin terminologiaan olisi luonteva ja yhteisen terminologian käyttö vähentää epäselvyyksiä pidemmällä aikavälillä. Valtiovarainministeriön mukaan pienten muutosten tekeminen aiheuttaa kustannuksia asiantuntijoiden osaamisen päivittämisessä, lomakkeiden ja tietojärjestelmien muuttamisessa sekä toimijoiden että ARA:n osalta.

TIEDOKSI: YM:n kirjaamo